

Jaume Salvà i Lara

A cab de llegir les clàusules de la darrera convocatòria de les beques del CIM i no hi ha canvis substancials. S'ha duplicat la quantitat a repartir, ara vuit milions, però encara es manté la discriminació entre suport cinematogràfic i electrònic, a més dels tres punts suspensius que vàrem comentar el mes passat (insistim: punts suspensius en una clàusula que està definint què pot entrar a concurs i què no).

El mes passat bàsicament rallàrem de la marginació institucional dels formats subestàndard del cinema - súper 8, single 8 i 9,5 mm-. Aquest fet no només mutila innecessàriament la cultura audiovisual mallorquina sinó que oficialitza de forma exclusiva un tipus de cinema que no és assequible per a tothom. Ara, a Mallorca, fer cine és fer cine amb mitjans professionals, amb la qual cosa el pressupost es dispara en termes milionaris i condiciona els cineastes, que passen a ser aptes o no aptes per qüestions tan allunyades de la creativitat o genialitat con són les econòmiques.

Si tenim en compte que no s'ha donat una sola beca a creacions videogràfiques amb formats domèstics - tot i no excloure-les en les bases- i que els formats cinematogràfics subestàndard mereixen la ignorància oficial, ens queden tres formats cinematogràfics que tenen possibilitats d'aconseguir alguna tallada oficial. Pel que fa al súper 16, en general no és un format final sinó de filmació, per després poder inflar a 35 mm i, a més, només hi ha un mallorquí amb mitjans per filmar-hi, persona que, per cert, el mes passat va abandonar l'illa amb gairebé quaranta anys i un llargmetratge premiat per anar a viure a un lloc on hi ha feina d'això. Per tant el súper 16 es descarta gairebé tot sol, deixant dos formats per a la final. El 16 mm, sens dubte, és el més assequible dels dos, tant pel que fa al material sensible com al maquinari però té una trampa: que té dues maneres

de fer-hi pel·lícules. La més barata és filmar amb pel·lícula reversible, muntar amb moviola i empalmadora i sonoritzar amb el projector, de tal forma que sí, has fet una pel·lícula en 16 mm però realment tens un súper 8 que ha costat quatre, cinc o sis vegades més. La més cara és la professional, amb negatiu, repicat a vídeo, primera còpia, segona còpia, sonorització en estudi, i bla, bla, bla. ¡Perfecte! Tenim un film que, independentment de si té o no qualitat artística, bon guió, bones actuacions, el seu cost real no baixa dels dos milions de pessetes. També és vera que n'hi ha que es pen-

sen que filmar amb una càmera de 16 mm i després fer la postproducció en vídeo equival a fer cine, però si no tens influències (i aquest és un altre tema en el que ens hem d'aturar) el pressupost segueix en xifres similars.

Ens queda el 35 mm, només practicable amb mitjans professionals, amb un procés de postproducció gairebé idèntic que el 16 mm "professional" però, lògicament, amb un cost molt superior (per què ens facem una idea, un curtmetratge de dotze minuts sense cap efecte especial pot anar-se'n fàcilment als quatre milions). Queda demostrat que, de moment i per desgràcia, les ajudes oficials potencien un tipus de cinema no assequible per a la majoria. Si l'ajuda per a

cada projecte elegit és de, per exemple, vuit-centes mil, en cap dels casos no arriba a la meitat del seu pressupost, així que, o tens molts de doblers gastadors o tens influències, qualcú que boquini la quantitat restant. Això crea, a més d'una barrera oficial entre els formats, una altra entre els cineastes rics i/o amb influències i els cineastes que només disposen dels seus mitjans econòmics, creatius i productius; aquesta separació deixa defora del pastís els cineastes que no pertanyen, per voluntat o per circumstàncies de la vida, al cercle de privilegiats que poden permetre's gastar milions en una pel·lícula, privilegiats per qüestions econòmiques, com toca ser, ja ho sé, en una societat capitalista burgesa com la nostra. Però és que si acceptam això estam afirmant que les ideologies han desaparegut i que és el mateix la dreta que l'esquerra.

Sense entrar en detalls perquè els que segueixen aquesta columna els coneixen, el format cinematogràfic subestàndard, en auge en països com els EUA, França, Alemanya i Gran Bretanya, alliberen el creador del llast econòmic perquè, un curtmetratge fet en súper 8 de quinze minuts pot costar, com a molt, cent mil pessetes, quantitat irrisòria si la comparem a les altres. I tens una pel·lícula en cine, que es pot passar a telecine amb una gran qualitat i que, també pot duplicar-se en format cinematogràfic. Si les beques del CIM contemplassin de forma real els projectes sense discriminar-los apriorísticament per motius econòmics, i destinassin una ridícula quantitat (millor si fos més, clar) als formats subestàndards, les ajudes a les grans pel·lícules, fetes pels grans cineastes que es menjaran el món a penes ho notarien, mentre que hi hauria més gent de la que pareix que podria realitzar cine, gent que no pot o no vol malmenar la seva economia. I el més xocant és que el CIM, o l'Arxiu del so i de la imatge, només aconsegueixen un simple VHS d'aquests grans projectes: una senzilla cinta magnètica. ■